

Erfaringer og utfordringer
knyttet til utvikling av tiltak
for “ungdom i svevet”

Reidun Follesø,
Universitetet i Nordland.

Nordland

Ungdom i Svervet

Hovedtema:

Hva er virksomme tilnæringsmåter, metoder og samarbeidsformer overfor utsatte unge?

Fylkesmannen i
Nordland

UNIVERSITETET I
NORDLAND

Fra prosjekt til satsing

På bakgrunn av prosjektet Ungdom i svevet har Fylkesmannen i Nordland i partnerskap med Universitetet i Nordland fått et fireårig oppdrag.

Målet med oppdraget er å styrke den lokalpolitiske oppslutningen og forankringen i kommunene om innsats overfor utsatt ungdom.

Videre å styrke det metodiske arbeidet med målgruppa i kommunens ordinære tjenester, herunder: skolen, NAV, helse- og omsorgstjenesten, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, kultur og barnevern.

Hva virker?

Hvorfor
"svev"?

Forståelse gjennom begrep

Utenforskap.

Parkert?

Risiko.

Predikert?

Svev.

Aktiv og
mulighetsorientert?

Risiko – to betydninger:

Risiko som det noen gjør

*..eller som det noen
opplever.*

Og kjenner.

... de som er utenfor blir veldig ensomme. Det er vanskelig å tilhøre noe... jeg vet ikke... For at skal man komme innenfor må man bli kjent med folk i de miljøene. Jeg kan jo ikke bare gå bort til en gruppe og sette meg ned og prate...

det er forferdelig vanskelig. De som kjenner hverandre blir en gruppe – så er det ikke plass til flere".

Jeg har vært mobbet på skolen i mer enn ti år, og har hatt slitt veldig mye psykisk på grunn av det. Jeg har gått på skole og ramla ut, gått skole igjen og ramla ut og i det hele tatt ikke klart å stå i noe. All mobbingen har gått ut over selvtilliten. Jeg er blitt vant til at andre har vondt å si. Det sitter i hodet. Og i kroppen. Jeg har enda litt angst for å treffe andre folk, spesielt hvis jeg ikke kjenner de.”

Hvilken forståelse
ligger til grunn ved
valg av tiltak?

Møter, magi og medvirkning

Det magiske øyeblikket

Hvordan komme i kontakt med ungdom som sliter

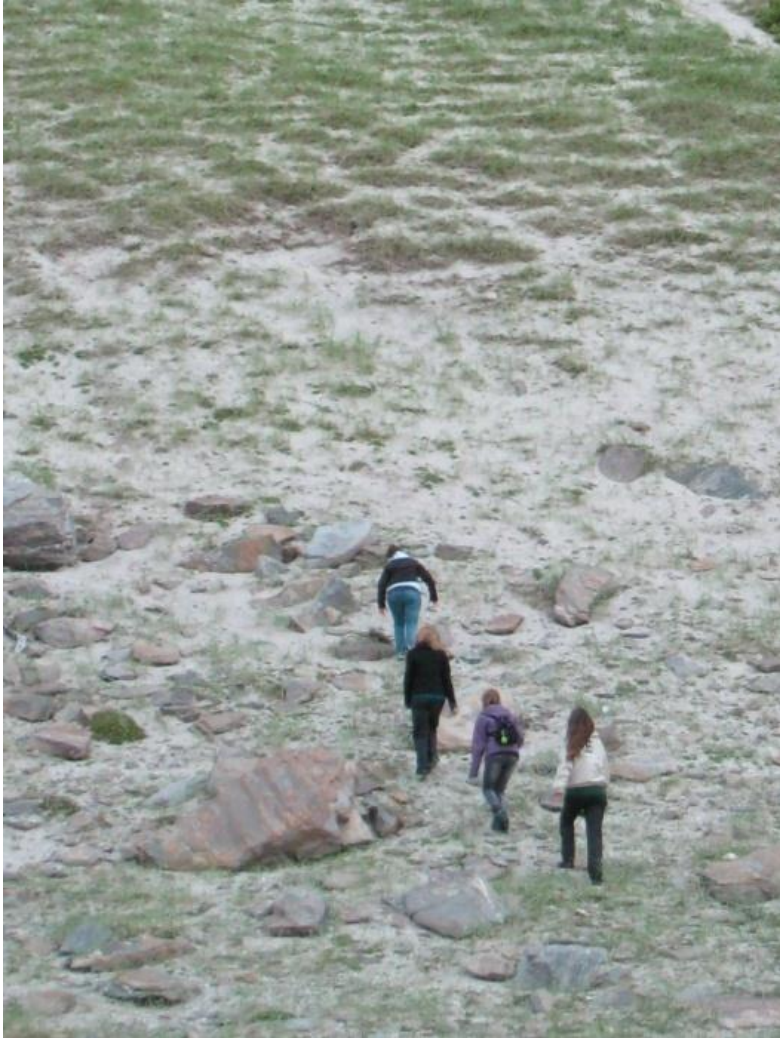

Hjelp meg å finne min egen
vei!

Om motbakker

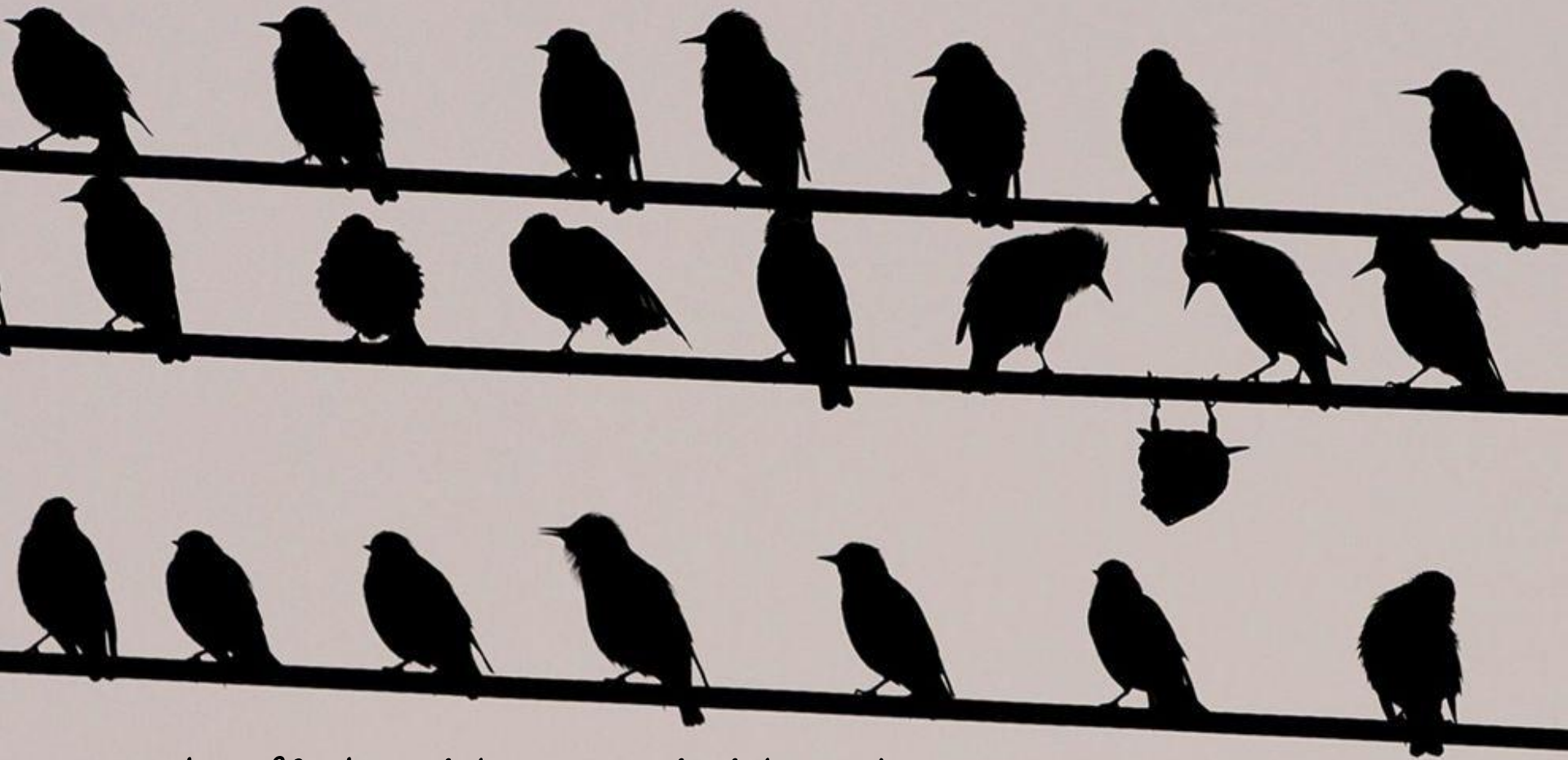

UNDERGROUND

MIND THE GAP

Hvordan få det virksomme i virksomhet?

Noen suksessfaktorer:

Fokus på
målgruppen.

Du må like meg for å jobbe med meg!

”Du burde ha lyst til å gjøre det du jobber med for å gjøre en bra jobb”.

”Man kan ikke jobbe i barnehage hvis man hater unger. Og man kan ikke jobbe med ungdommer hvis man ikke liker dem. Jeg merker de som ikke liker meg. Og de som liker meg. Men det er vanskelig å si om de synes jeg er helt grei eller om de synes jeg er kjempegrei”.

**Fokus på
målgruppen.**

Medvirkning.

Hvordan bør sosialarbeideren være?

*...hun må **høre** på det du har å si, da, og hun må **ville** hjelpe deg.*

Hva om dere ikke blir enig?

...ja, så må vi jo prate om det, da. Om hvorfor hun synes det er bra og jeg synes det er negativt og sånne ting. Det nytter ikke å være uenig, og si "nei – du skal dit" – for da blir jo aldri jeg å gå dit frivillig. Så man må liksom bare prate til at man enten dropper forslaget eller at man blir enig i at OK, det var kanskje ikke så dumt likevel.

Hilde Åsheim (2012)

**Fokus på
målgruppen.**

Medvirkning.

**Autonome
kommuneprosjekt.**

**Fokus på
målgruppen.**

Medvirkning.

**Autonome
kommuneprosjekt.**

**Fler- og
tverrfaglig
samarbeid.**

Fokus på målgruppen.

Medvirkning.

Autonome kommuneprojekt.

Partnerskap.

Fler- og tverrfaglig samarbeid.

**Fokus på
målgruppen.**

Medvirkning.

**Autonome
kommuneprosjekt.**

Partnerskap.

**Fler- og
tverrfaglig
samarbeid.**

**Kunnskapsutvikling
og kunnskaping.**

Ungdom i Svevet

Faglig plattform

Ungdom i risiko (ungdom i svev) er målgruppen

Ungdommers medvirkning

Fler- og tverrfaglighet og samordning

Samspill mellom fagutvikling, forskning og undervisning

Kunnskapsstøtte, ikke implementering

Læring med fokus på det virksomme

Forandring og forankring

Autonome kommuneprosjekt

Tilrettelegging av mulighetsmøter:

Arenaer og møteplasser som utforsker muligheter for forbedring og muliggjør dialog.

GÅ UT AV KONTORENE
GÅ VED SIDEN AV MEG
FORVENT NOE AV MEG
HJELP MEG Å SE MULIGHETER
VIS AT DU BRYR DEG
SNAKK MED MEG
IKKE GI MEG OPP

www.ungdomisvevet.no

NOEN MÅ FÅ
NOE TIL Å SKJE!

Suksessfaktorer

- **Fokus på målgruppen.** I et flerfaglig/ fleretatlig arbeid har blikket vært rettet mot ungdommene - ikke mot tjenestene. Med felles fokus på ungdommene er det enklere å finne smidige organisatoriske løsninger.
- **Medvirkning.** Ungdommer må inviteres inn som reelle medvirkere. Det kan være utfordrende, men vi har også erfart at det kan være lærerikt, inspirerende og noen ganger mye enklere enn fryktet.
- **Autonome kommuneprosjekt.** Ungdommer lever i sitt lokalmiljø, og problemer og løsninger må finnes ut fra lokale behov og muligheter. Forvaltning og forskningsgruppe har bidratt med spørsmål, innspill, forventninger og kunnskapsstøtte.
- **Fler- og tverrfaglig samarbeid.** Ungdom i risiko – eller i sjev – lever sine liv på flere arenaer. Tiltak som har lyktes utvikles ofte i samspill mellom tjenester som henger sammen og utfyller hverandre.
- **Arenaer og møteplasser.** Det er viktig å møtes. Jevnlige samlinger for prosjektledere har gitt rom for refleksjon, erfaringsutveksling og faglige innspill.
- **Partnerskap** mellom kommune, fylkesmann og universitet, samt samspill mellom praksis, forskning og undervisning har vært betydningsfullt.
- **Kunnskap og tiltak må utvikles, ikke implementeres.** Forandring og forankring må gå som parallelle prosesser.
- **Deltakende forskning og alternative formidlingsformer.** Ungdom i Svevet har utforsket deltagende forskning der både fagfolk og ungdommer har inngått som aktive deltakere. Dette har gitt nyttig kunnskap og viktige erfaringer. Film, fortellinger, bilder og eksempelefter, formidler erfaringer til et større publikum enn det tradisjonelle forskningstekster gjør.